Dodatek bezpłatny

NA TROPIE

HARCERSTWA POLSKIEGO ZA GRANICĄ

Dnia 25 czerwca 1938 r.

WSZYSTKIM DRUHNOM I DRUHOM ORAZ NAJMNIEJSZYM MIŁYM ZUCHOM MIESZKAJĄCYM POZA GRANICAMI POLSKI, ŻYCZYMY SERDECZNIE DOBREGO OBOZOWANIA I WESOŁEJ ZABAWY NA KOLONIACH.

REDAKCJA.

Wytyczne programu Letniego Kursu Wodzów Zuchowych

Ponieważ układ programu i prowadzenie kursu zależne są w. dużej mierze od prowadzącego oraz od warunków miejscowych, więc podamy tu jedynie *ramowy* program, który komendanci poszczególnych kursów wypełnią szczegółowo.

I. Termin.

II. Cel kursu: umieścić m. in.: „związanie z Polską".

III. Środki i formy pracy: referaty instruktorów, zbiórki zuchowe, kominki, praktyka kolonijna, technika harcerska, wycieczki, ogniska i t. p.

IV. Ramowy program dnia.

Radzę przed południem umieścić zbiórki pokazowe i raporty instruktorów oraz kąpiel, a po południu referaty kursistów, naukę o Polsce Współczesnej i ćwiczenia harcerskie w zakresie III i II stopnia. Zwany na kursach instruktorskich czas „wolny" należy skupić w jednej porze i wypełnić go zajęciami indywidualnymi — ale ściśle dozorowanymi (lektura, przygotowanie zbiórek itp.).

Przykład rozłożenia programu dnia:

6.00 Pobudka,

6.05 — 6.30 Gimnastyka harcerska,

6.30 — 7.20 Mycie, porządkowanie,

7.20 — 7.30 Wódz mówi (Krąg Rady),

7.30 — 8.00 Modlitwa, śniadanie,

8.00 — 9.00 Ćwiczenia zuchowe (gry, tańce, śpiewy, ćwiczenia orientacyjne,

9.00 — 10.00 Referat instruktora z dyskusją,

10.00 — 11.30 Zbiórka pokazowa.

11.30 — 12.00 Dyskusja nad zbiórką,

12.00 — 12.45 Kąpiel,

12.45 — 13.15 Obiad,

13.15 — 14.15 Cisza poobiednia,

14.15 — 15.15 Obowiązkowe zajęcia indywidualne w zastępach pod kierunkiem instruktorów (lektura, przygotowanie zbiórek, majsterkowanie i t. p.).

15.15 — 16.15 Nauka o Polsce

16.15 — 16.40 Podwieczorek,

16.40 — 17.40 Technika harcerska (ćwiczenia dla stopni harcerskich),

17.40 — 18.45 Referaty kursistów w zastępach,

18.45 — 19.15 Kolacja,

19.15 — 20.15 Kominek zuchowy z udziałem zuchów i kursistów,

20.15 — 21.30 Ognisko,

21.3 — 22.00 Przygotowanie do snu,

22.00 — 6.00 Cisza nocna.

V. Rozdział czasu.—Kurs wodzowski czy opiekuńczy winien trwać 14 dni (z wycieczką). W tym czasie należy przerobić i zakończyć próbę wodzowską — Cały program (skróconego) wyćwiczenia harcerskiego tylko wtedy włączyć w ramy dziesięciodniowego kursu, jeśli nie istnieją możliwości przedłużenia kursu o dalsze 7 dni poświęcone wyłącznie wyćwiczeniom i przeżyciom harcerskim. (Obozownictwo, próby na stopnie i sprawność).

Kurs 14-dniowy:

2 dni — rozbijanie i zwijanie obozu, 12 dni kursowych (w tym 2 dni wycieczek, 1 niedziela).

Codziennie: 3 referaty (wykłady) 60 — 90 minut, technika harcerska, zbiórki pokazowe, gry i zabawy terenowe (harcerskie), kominek u zuchów, ognisko, czas zajęć indywidualnych.

VI. Założenie metodyczne kursu:

1) Codziennie odprawy komendanta wraz z instruktorami w celu szczegółowego omówienia programu następnego dnia.

2) Prowadzenie dzienniczków przez kursistów *według działów pracy*, a nie kolejnych dni, a więc:

a) referaty instruktorów i uczestników; b) zbiórki ; c) opisy kominków; d) gry i zabawy; e) tańce i śpiewy; f) technika harcerska; g) inne (dzienniczki te przeglądają *stale* zastępowi).

3) „Kręgi Rady". Stałe omawianie programu dnia z kursistami (rano).

4) Inne: vide p. III.

VI. Referaty instruktorów (harcerskie i zuchowe).

1. *Skauting* — cele wychowawcze skautingu. Sylwetka Baden-Powell'a. Wilczęta, skauci, starsi skauci. (Oprzeć się na książce A. Małkowskiego: „Jak skauci pracują" i Krąg Rady Kamińskiego". 2. *Harcerstwo* — geneza ideologia, rozwój. 3. Harcerstwo jako organizacja. Specjalnie szczegółowo omówić system organizacyjny do hufca włącznie. Tu omówi się organizację miejscowego harcerstwa. 4. Istota ruchu zuchowego. 5. Psychiczne właściwości chłopca w wieku zuchowym. 6. Układanie programu pracy dla wodza gromady od 1.IX.1938 do 31.VIII.1939. 7. Kolonie i półkolonie zuchowe. 8. Ruch zuchowy a harcerstwo: a) rozróżnienie między pracą w gromadzie (zabawa) a pracą w drużynie (gry), b) wódz — drużynowy, c) „Kręgi Pracy" w oparciu o system zastępowy. 9. Teatr zuchowy i inscenizacje (z pokazami kursistów). Przy układaniu szczegółowych dyspozycji należy oprzeć się przede wszystkim na „Kręgu Rady" i miesięczniku „W Kręgu Wodzów".

VIII. Referaty kursistów.
Wodzowie.

1. Co to jest gromada zuchowa i jak ją założyć?

2. Sprawności zuchowe i gwiazdki (analiza sprawności przez wszystkich uczestników).

3. Jak tworzą się szóstki zuchowe i jak „wychodzą" szóstkowi?

4. Wódz zuchowy. (Najlepiej na tle sylwetki A. C.). Stosunek wodza gromady do drużynowego i drużyny, zastępu, którego jest członkiem i do opiekuna.

5. Obrzędowość i regionalizm w gromadzie *(z inscenizacją kursistów!)*. Próba na sprawność, nadanie sprawności, gwiazdki. przyjęcie do gromady przejście zuchów do drużyny. (Oprzeć się na wzorach z A. C. i „W Kręgu Wodzów".

6. Trudni chłopcy — trudne sytuacje w pracy w gromadzie (Krąg Rady Rozdz. V.).

7. Księga Pracy — raporty, fundusze.

8. Czasopisma harcerskie i zuchowe.

Opiekunowie:

1. Co to jest gromada zuchowa?

2. Sprawności i gwiazdki zuchowe,

3. Szóstki i szóstkowi,

4. Wódz gromady zuchowej,

5. Księga pracy, raporty, fundusze.

6. Czasopisma harcerskie i zuchowe.

7. Opiekun gromady. Ponadto przy odpowiednich warunkach:

9. Gromady zuchowe na wsi.

10. Kobiet w pracy zuchowej.

IX. Nauka o Polsce Współczesnej — (referaty instruktorów prowadzących kurs).

1. Położenie geopolityczne Polski, 2. Ludność. 3. Zagadnienie mniejszości w Polsce. 4. Życie gospodarcze. 5. C. O. P. (z gazet codziennych). 6. Państwo — ustrój administracyjny. 7. Morze — Gdynia i Śląsk. 8. Armia Polska. (J. Piłsudski — kult Wodza — armia gwarancją naszej wolności). 9. Zagadnienie społeczne — P. C. K., Z. S., Ubezpieczenia społeczne wzorem dla innych. 10. Życie kulturalne — nauka (Co daliśmy światu) literatura sztuka 11. Izby ustawodawcze — Rząd Rzeczypospolitej. 12. Polonia zagraniczna — mniejszości w krajach ościennych. 13. Polonia pograniczna — emigracja w Europie i Ameryce. 14. Polacy w dziejach dorobku cywilizacyjnego świata.

Uwagi:

Wiadomości o Polsce należy ujmować nie książkowo a zagadnieniami. Połowę czasu przeznaczonego na jakieś zagadnienie poświęcić dyskusji. Oprzeć się na kalendarzu Światpolu i posiadanych podręcznikach.

Koniecznym jest już teraz *przygotowanie szczegółowo opracowanych dyspozycji* dla każdego zagadnienia, gdyż nie będzie na to czasu w czasie kursu, a podręczników takich nie znajdą prowadzący na kursie.

Jeśli to możliwe, należy zaopatrzyć się w „Rocznik Statystyczny 1937 r.

X. OGNISKA.

M a t e r i a ł y.

a) Typy ognisk.

Ogniska ze względu na swój cel mogą być różne. Będą to więc ogniska uroczyste, poświęcone ważnym zdażeniom życia obozowego np. przyrzeczeniu, uroczystości państwowej i t. p., ogniska widowiskowe, mające na celu propagandę i ogniska wewnętrzne, czysto obozowe, poświęcone programowi dnia codziennego.

Każde z nich będzie miało schemat wszystkim ogniskom wspólny:

1) Rozpoczęcie.
2) Część żywa.
3) Gawęda (czysto nie wystąpi).
4) Zakończenie.

Oczywiście jak każdy szablon, i ten może zmienić się, rozszerzyć, lub skrócić, zależnie od potrzeb.

Rozpoczęcie zawsze będzie jednakowe: hymn ogniskowy.

W części żywej wystąpią dopiero zależnie od celu ogniska pieśni wesołe, nastrojowe, pokazy, gry, popisy, występy chóralne, słowem wszystko na co koncepcja obozowa zdobyć się może. Po tej części, albo nastąpi gawęda jeśli jest przemówienie okolicznościowe, lub zakończenie.

Zakończenie to chwila nastrojowa. Druga część hymnu ogniskowego, modlitwa, krąg braterstwa, pożegnanie dnia.

Trudno dać szczegółowo opracowany program ognisk.

Poniżej podajemy tematy gawęd:

a. Ideowe,
b. Polska.
c. Człowiek pracy.
d. Na własnych tropach.
e. Polska harcerska.

Tematy gawęd:

I Ideowe:

1) Problem człowieka,
2) W walce z sobą,
3) Miara ludzi,
4) Harcerz — człowiek nowy,
5) Myśmy przyszłością narodu,
6) Typ wodza harcerskiego,
7) Patron,

II Polska:
1) A czy znasz ty bracie młody, twoje ziemie, twoje wody,
2) Śląsk śpiewa,
3) Polska skrzydlata,
4) Co daliśmy światu?
5) Równanie ku górze,
6) Siła Polski,

III Człowiek pracy:
1) Szacunek dla pracy,
2) Rolnik i robotnik podstawą Polski,
3) Inteligent pracujący,
4) Młodzież w warsztatach pracy.

IV. Na własnych tropach:
1) Ognisko,
2) Narodziny ognia,
3) Giewontowi rycerze,
4) Kraina Smętka.

V. Polska harcerska:
1) Harcerstwo — nasz ruch,
2) Dokąd zdążamy?
3) Górki Wielkie,
4) Orlęta,
5) My — nowe pokolenie.

Z podanych powyżej tematów może korzystać prowadzący stosownie do potrzeb.

XI. Opracowanie sprawności.

Należy opracować szczegółowo program trzech sprawności, które będziecie na kursie realizowali. Wybór sprawności pozostawiam uczestnikom. Ze swej strony doradzam — wybór ze sprawności regionalnych i historycznych, ewentualnie zawodowych.

Również szczegółowo należy opracować program sprawności kolonijnych: majstra-klepki, porządnickiego, kuchcika, krawczyka.

Opracowanie sprawności przygotować wg następującego schematu:

1) Tematy zbiórek (8 — 10); 2) Tematy gawęd. (Tu zalecam ostrożność — nie jest dobrze gdy temat zbiórki pokrywa się z tematem gawędy, bo wtedy zbiórka staje się lichą inscenizacją gawędy. Na inscenizacje i teatr samorodny jest czas na kominku). 3) Śpiewy i tańce (2 — 4 na cały cykl). 4) Majsterkowanie — ułożyć w/g stopnia przypuszczalnych zainteresowań zuchów. 5) Ćwiczenia orientacyjne — w/g Ks. W. Z. Wynotować wg stron i grup *pełne tytuły wszystkich* ćwiczeń orientacyjnych, które mogą mieć zastosowanie w zabawach danego cyklu. Później dobieramy do każdej zbiórki odpowiednie 3 — 4 ćwiczenia z różnych grup kształcenia zmysłów. Nie starajcie się „uporczywie" wszystkie ćwiczenia przeprowadzić. 6) Ćwiczenia turniejowe. 7) Ćwiczenia leśne (ćwiczenia ad 6 i 7 przygotować tak jak ćwiczenia orientacyjne). 8) Własne pomysły zabaw, gier, ćwiczeń.

XII. Próba wodzowska.

Należy ją przeprowadzić w formie dobrze opracowanego *biegu* wodzowskiego w przedostatnim dniu kursu. W programie próby — o ile możności z udziałem zuchów — umieścić punkty np.: a) znajomość Polski współczesnej, b) wyćwiczenie zuchowe i znajomości obowiązków, programów pracy wodza, c) techniki harcerskiej.

XIII. Wycieczki w terenie:

Ustalić cel, program, metodę. musicie wiedzieć, jaki cel ma spełnić wycieczka i jakimi środkami to osiągniecie.

XIV. Program kolonii zuchowej.

Należy oprzeć się o wzór letnich kolonii nierodzimskich i góreckich. Opracowując ramowy program zajęć nie zapominajcie o godzinie zajęć p. t. „Mówi do Was Polska". Będą tu wchodziły barwne opowiadania o Polsce, *inscenizacje historyczne, uproszczone tańce ludowe oraz pieśni polskie.* Zasadą powinna być *aktywność* dzieci w tej godzinie a nie bierne tylko słuchanie.

W programie realizowanych sprawności uwypuklić elementy polskości i dlatego dobrze jest dać sprawności historyczne czy regionalne.

Należy pamiętać o jednym: nie wtłaczać polskości przez „pogawędki" czy specjalne jeszcze dodatkowe zajęcia. Jeśli dzieci będą się dobrze bawiły i mówiły po polsku w czasie zajęć czy między sobą, to kolonia będzie udana. Celem kolonii jest odpoczynek dzieci — a uzuchowienie i wciągnięcie w życie polskie jest celem wtórnym. Realizując dobrze pierwszy cel będziecie mieli wyniki doskonałe i w dalszych planach.

Gdy wszystkim zuchom nadacie, z czystym sumieniem, pierwszą gwiazdkę po ukończonej kolonii — będzie dobrze.

Uwaga: Dokładnie opracować program pierwszego dnia zuchów na kolonii (rozlokowanie, zajęcia, wytłomaczenie zuchom celu kolonii).

DYSKUSJA NAD ZBIÓRKAMI.

Po pierwszej pokazowej zbiórce instruktorskiej należy zapoznać uczestników w dyskusji ze składnikami zbiórki (schematem). Dobrze jest również przepracować zagadnienie zbiórki w czasie pierwszej czy nawet następnej dyskusji „seminaryjnie". Grupka kursistów złożona z 2 — 3 osób czyta wspólnie z Ks. Wodza Zuchów wyd. II. str. 28 — 32 treść dotyczącą prowadzenia zbiórki zuchowej. Po cichym odczytaniu winna nastąpić bardzo dokładna dyskusja przeczytanej treści oraz przeprowadzonej zbiórki.

Po takim omówieniu należy podać sposob powiązania poszczególnych części zbiórki w jedną całość — wspólny temat. Przede wszystkim winna dominować a w a n t u r a.

W czasie dyskusji nad wszystkimi następnymi zbiórkami należy starać się pogłębić w zależności od wyłonionych tematów jeden z następujących działów zbiórki.

1. Czy zbiórka odpowiadała schematowi? — co było czego brakowało?

2. Co było dominantą (co najwięcej się uwidoczniło w dodatnim słowa znaczeniu).

3. Co słabiej zrealizowano — jakie przyczyny — jak temu zaradzić w następnych zbiórkach?

4. Stosunek prowadzącego do dzieci.

5. Realizacja prawa zuchowego na zbiórce — który punkt realizowano — czy właściwie? Czy przypadkiem nie za wiele zwraca się uwagi na drugi punkt prawa zuchowego. (Specjalnie starać się o realizację punktu trzeciego i czwartego).

(Przy dyskutowaniu realizacji prawa zuchowego na zbiórce wziąć pod uwagę następujace momenty: samodzielność, dzielność, służbę bliźnim, wychowanie przez grę).

6. Wodzowska postawa prowadzącego — jak pogodzić tę postawę z dyskrecją prowadzenia zbiórki?

7. Metodyka ogólna zbiórki — *dopasowanie do terenu,* ciągłość z poprzednimi zbiórkami, cała zbiórka, to *wielka g r a.*

8. Na co położy się specjalny nacisk w następnej zbiórce?

Próba na sprawność przyjaciółki Polonii Zagranicznej

Ósemka warszawska, istniejąca na Żoliborzu przy gimnazjum imienia Marszałkowej Piłsudskiej, przeżywała dnia 9 kwietnia b. r. niełada emocje.

Od jesieni w drużynie zaczęła się intensywna współpraca z harcerstwem polskim we Francji, gdyż drużynowa VIII-ej w. ż. d. h. druhna Marta Wrzoskówna, pomagała podczas wakacji 1937 roku w kształceniu instruktorek zuchowych w II okręgu Francji. Cała drużyna zainteresowana była życiem sióstr harcerek na emigracji i w każdym zastępie rozgorzała realna robota pomocowa: wykonywa mianowicie mapy Polski, albumy krajoznawcze, ze strojami ludowymi, z kolędami, wzory zabawek na choinkę, opisy różnych uroczystości, tradycji związanych z świętami Bożego Narodzenia, itp. Mniej więcej na 3 listy wysyłane do Francji otrzymywały nasze druhny jedną upragnioną odpowiedź z Lotaryngii.

W sobotę o godzinie 5-ej jedna przedstawicielka zastępu limb, 2 — halniaków i 5 — misiów stawiło się na zbiórkę. Po zdaniu raportu odpowiedziały druhny o wykonanych przez siebie pracach na 11.XI, Boże Narodzenie, imieniny pana Prezydenta, Święto Braterstwa i Wielkanoc i przedstawiły ostatnio wykończone albumy.

Znajomość kraju zamieszkania harcerek, z którymi 8-ka jest w kontakcie, sprawdzona została za pomocą gry „Tylko 50 słów" (według „Nasze gry i ćwiczenia" str. 20); wiadomości o życiu Polaków i harcerstwa polskiego we Francji wykazały druhny podczas „Rzucanej chusteczki", gdy wzajemnie zadawały sobie pytania na ten temat. Po czym 2 partie zainscenizowały obrazki z życia Francuzów i Polaków na emigracji. Pierwsza scenka, zagrana według szkolnego podręcznika języka obcego, obrazowała przysłowiowe skąpstwo Francuzów, druga — własnego układu dziewcząt — odzwierciadlała znaczenie kobiety przy pielęgnowaniu mowy przodków i rolę w tym zakresie harcerstwa polskiego zagranicą. Było przy tym śmiechu co niemiara,

Na obozie...

W związku z rozmieszczeniem rodaków poza granicami kraju zorganizowana była jeszcze gra „Frontem do Polaków Zagranicą" ze zwrotami na wszystkie strony świata, gdzie mieszkają Polacy. W związku z tym omówiono, czym się wyróżniają Polacy w różnych krajach i zakończyłyśmy zbiórkę odśpiewaniem jednej zwrotki „Harcerze na emigracji".

Janina Tworkowska.

Konkurs wędrowniczy

„Na Tropie Harcerstwa Polskiego zagranicą ogłasza Konkurs wędrowniczy drużyn z terenów zagranicznych o nagrodę na okres wakacyjny 1938 roku.

1. Warunki udziału:

a) wędrówki mogą być tylko piesze, b) udział brać może dowolna ilość zastępów z każdej drużyny; skład zastępu — najmniej 4 + 1, najwyżej 12 + 1, trasa — najmniej 100 kilometrów w terenie nizinnym, 50 km w terenie górzystym (bez uwzględnienia wzniesień). Czas trwania wędrówki — najmniej 5 dni, c) z każdej drużyny zostanie sklasyfikowany jeden zastęp, w przypadku; gdy ich będzie kilka, wzięty będzie pod uwagę wynik najlepszy.

2. Czas trwania konkursu.

a) od dnia 25 marca b. r. do dnia 31 sierpnia b. r. b) wynik zostanie ogłoszony w październikowym numerze „Na Tropie.

3. Punktacja:

a) punktowany będzie kilometraż ponad 100 (50 km) po 1 punkcie za 1 km, b) stan zast. wędr. ponad 4 + 1 po 10 punktów za każdego członka ponad minimum, c) czas trwania ponad 5 dni — po 3 ph. za każdy dzień więcej d) materiały z wycieczki: kronika 100 pk., pieśni harcerskie — 50 pk. za każdą nową piosenkę nieznaną, za piosenki własnego układu, powstałe w czasie trwania wycieczki — punktacja zależnie od ich poziomu od 50 punktów, album zdjęć — najmniej 20 sztuk — po 100 pk.

4. Zgłoszenie.

Wędrówkę należy przed rozpoczęciem zgłosić do władz terenowych a po ukończeniu przesłać sprawozdanie przez władze terenowe do redakcji „Na Tropie" w terminie najpóźniej do 1 października.

Uwaga.

Wszelkie zapytania w sprawie konkursu prosimy przesyłać pod adresem: Lublin, skrzynka pocztowa 243, hm. Dymitr Senatorski.

O obozach harcerzy z zagranicy w Radio.

W radio 17 września o godz. 20 wieczorem urządza Polskie Radio w ramach specjalnej audycji dla Polaków z zagranicy specjalną audycję poświęconą obozom hacerek i harcerzy polskich z zagranicy. W związku z tym prosimy Was o nadsyłanie opisów przygód i ciekawych przeżyć z obozów i wędrówek, piosenek również własnego układu (ilustrujących życie obozowe danego terenu. Pragniemy wykorzystać materiał ten we wspomnianej audycji. Materiały nadsyłać pod adresem: Zygmunt Syrokomski, Warszawa, ul. Łazienkowska 7.